

KARTA USŁUGI

Zatwierdzono

19 września
2019 r.

Wniosek o udostępnienie do wglądu dokumentów dotyczących wnioskodawcy/ zmarłej osoby najbliższej/zmarłej osoby spokrewnionej

Przedmiot wniosku

Udostępnienie oryginałów lub kopii dokumentów z zasobu archiwalnego IPN.

Kto może wystąpić z wnioskiem

- Każda osoba zainteresowana udostępnieniem dokumentów dotyczących jej lub zmarłej osoby najbliższej lub zmarłej osoby spokrewnionej.
- W przypadku udostępnienia dokumentów dotyczących osoby zmarłej z wnioskiem może wystąpić:

1) osoba najbliższa zmarłemu. Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny (rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępny (dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, (teściowie, zięć, synowa, pasierb, pasierbica, ojczym, macocha, szwagier, szwagierka), z tym, że stosunek powinowactwa powstaje z chwilą zawarcia małżeństwa i trwa pomimo ustania małżeństwa wskutek śmierci drugiego małżonka lub orzeczenia rozwodu, ustaje zaś na skutek unieważnienia małżeństwa. Osobą najbliższą jest ponadto osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

2) w przypadku braku osoby najbliższej zmarłemu prawo do złożenia wniosku przysługuje krewnemu w linii bocznej do czwartego stopnia pokrewieństwa. Krewnymi bocznymi do czwartego stopnia pokrewieństwa są: brat, siostra (II stopień pokrewieństwa), wujek, ciotka, stryj, stryjenka, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica (III stopień pokrewieństwa), syn/córka bratanka, syn/córka bratanicy, syn/córka siostrzeńca, syn/córka siostrzenicy, rodzeństwo dziadków (siostry i bracia), syn/córka wuja, syn/córka ciotki, syn/córka stryja, syn/córka stryjenki (IV stopień pokrewieństwa).

Wymagane dokumenty

W przypadku wniosku o udostępnienie dokumentów dotyczących wnioskodawcy:

- pisemny wniosek (formularz do pobrania);
- dokument potwierdzający tożsamość (do wglądu).

W przypadku wniosku o udostępnienie dokumentów dotyczących zmarłej osoby najbliższej lub zmarłej osoby spokrewnionej dodatkowo:

- dokumenty potwierdzające śmierć tej osoby, czyli: odpis aktu zgonu, postanowienie sądu o uznaniu za zmarłego lub o stwierdzeniu zgonu. Odstępuje się od przedstawienia dowodów potwierdzających zgon osoby, której wniosek dotyczy, w przypadku kiedy śmierć tej osoby stanowi fakt znany organowi z urzędu;
- dokumenty potwierdzające stopień pokrewieństwa lub powinowactwa z osobą zmarłą, czyli: odpowiednie odpisy aktów stanu cywilnego, dokumenty stwierdzające tożsamość lub ich uwierzytelnione kopie.

Jeżeli z wnioskiem występuje osoba, która pozostawała we wspólnym pożyciu z osobą, której dotyczy wniosek, wnioskodawca jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o pozostawaniu we wspólnym pożyciu, z osobą, której wniosek dotyczy.

Jeżeli z wnioskiem występuje krewny w linii bocznej, wnioskodawca zobowiązany jest do złożenia, oświadczenia o braku wiedzy o osobie najbliższej zmarłemu, którego wniosek dotyczy.

Miejsce i forma złożenia wniosku

Wniosek należy złożyć osobiście w siedzibie jednostki/komórki organizacyjnej IPN, w obecności pracownika, który potwierdzi tożsamość wnioskodawcy. Wniosek można przesłać także za pośrednictwem operatora pocztowego pod warunkiem poświadczenia podpisu wnioskodawcy przez notariusza lub inną osobę do tego uprawnioną, zgodnie z prawem państwa, w którym ta czynność została dokonana. Adresy do kontaktu: <http://ipn.gov.pl/pl/archiw/struktura> .

Osoby zamieszkałe za granicą RP mogą złożyć wniosek osobiście w polskiej placówce konsularnej.

Wnioskodawca może działać przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo powinno być wydane na piśmie po złożeniu wniosku.

Osoba, która nie ma miejsca zamieszkania, zwykłego pobytu albo siedziby w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jeżeli nie ustanowiła pełnomocnika do prowadzenia sprawy zamieszkałego w Rzeczypospolitej Polskiej i nie działa za pośrednictwem konsula Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązana wskazać w Rzeczypospolitej Polskiej pełnomocnika do doręczeń, chyba że doręczenie następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Organ rozpatrujący wniosek

Dyrektor oddziału IPN właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

W przypadku osób zamieszkałych za granicą właściwość organu ustala się wg ostatniego miejsca zamieszkania lub pobytu wnioskodawcy w kraju. W przypadku wnioskodawców nieposiadających obecnie i w przeszłości miejsca zamieszkania na terenie RP, właściwy jest Dyrektor Oddziału IPN w Warszawie.

Sposób załatwienia sprawy

Udostępnienie dokumentów lub ich kopii w siedzibie jednostki organizacyjnej IPN wskazanej przez wnioskodawcę (nie musi być to jednostka organizacyjna rozpatrująca wniosek).

Dokumenty udostępnia się w formie kopii:

- jeżeli stan fizyczny nie pozwala na udostępnienie oryginału;
  - jeżeli są to dokumenty dotyczące wnioskodawcy i wytworzone przez niego lub przy jego udziale w ramach czynności wykonywanych w związku z jego pracą lub służbą w organach bezpieczeństwa państwa albo w związku z czynnościami wykonywanymi w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji.
- W takim przypadku w sprawie udostępnienia kopii wydawana jest decyzja administracyjna na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy o IPN.

Termin załatwienia sprawy

4 miesiące.

Opłaty

Brak opłat.

Tryb odwoławczy

W przypadku udostępnienia kopii dokumentów w trybie decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do Prezesa IPN. Odwołanie należy złożyć za pośrednictwem dyrektora oddziału IPN, który wydał decyzję w terminie 14 dni od jej otrzymania.

Podstawa prawna

Artykuł 30 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2032, z późn. zm.).

Dodatkowe informacje

Osoby, którym udostępniono dokumenty w tym trybie mają prawo do:

- otrzymania kopii tych dokumentów (art. 33 ust. 2 ustawy o IPN). Kopie wydawane są bezpłatnie;
- zwrotu przedmiotów znajdujących się w archiwum IPN, które w momencie utraty (np. rewizja) stanowiły własność wnioskodawcy lub osoby najbliższej lub były w ich posiadaniu (art. 33 ust. 2 ustawy o IPN);
- uzyskania danych osobowych identyfikujących tożsamość osób, które przekazywały organom bezpieczeństwa państwa informacje o wnioskodawcy lub osobie najbliższej oraz danych pracowników i funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, którzy zbierali lub oceniali informacje o wnioskodawcy lub osobie najbliższej (art. 35 ust. 1 ustawy o IPN);
- załączenia własnych uzupełnień, sprostowań, uaktualnień, wyjaśnień oraz dokumentów lub ich kopii do zbioru dokumentów zgromadzonych w IPN (art. 35b ust. 1 ustawy o IPN);
- zastrzeżenia danych osobowych zebranych w sposób tajny w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych organów bezpieczeństwa państwa oraz informacji ujawniających ich pochodzenie etniczne lub rasowe, przekonania religijne, przynależność wyznaniową oraz dane o stanie zdrowia i życiu seksualnym, a także ujawniające stan majątkowy, znajdujących się w udostępnionych dokumentach (art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o IPN). Uprawnienie to nie przysługuje osobom, którym wydano decyzję administracyjną o udostępnieniu kopii dokumentów w trybie art. 31 ust. 1 ustawy o IPN.

O powyższych uprawnieniach i trybie ich realizacji wnioskodawca jest informowany przez jednostkę organizacyjną IPN rozpatrującą *wniosek o udostępnienie do wglądu dokumentów dotyczących wnioskodawcy/nieżyjącej osoby najbliższej wnioskodawcy.*

Opracowanie: Agata Zabrocka – Jędrzejczyk/Magdalena Molczanowska